

Zápis ze zasedání Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením (VVOZP),

které se konalo ve čtvrtek 22.06.2023 od 10:00 hodin v zasedacím sále vlády.

Přítomné členky a členové VVOZP

Ivana Ambrosová (SPMP ČR), Petr Běhunek (NRZP ČR), Martina Děvěrová (MPO), Václav Krása (NRZP ČR), Jiří Morávek (NRZP ČR), Zdislava Odstrčilová (MPSV), Marta Pečeňová (Za sklem), Václav Polášek (SONS ČR), Josef Postránecký (MV), Pavel Ptáčník (ÚV ČR), Karel Rychtář (AZZP ČR), Klára Šimáčková Laurenčíková (ÚV ČR), Jiří Vencel (NRZP ČR), Alexandr Zvonek (MU)

Nepřítomné členky a členové VVOZP

Mikuláš Bek (MŠMT), Andrea Brzobohatá (No Foot No Stress), Petr Fiala (předseda vlády ČR), Leona Gergelová Šteigrová (MMR), Lenka Hlubučková (MD), Terezie Hradílková (členka určená ministrem pro legislativu), Marian Jurečka (MPSV), Jana Kotalíková (ÚV ČR), Milan Němeček (MK), Svatopluk Pohořelý (MŠMT), Jaroslav Slavík (NRZP ČR), Venuše Škampová (MZ), Vlastimil Válek (MZ), Jiří Valenta (MF)

Pověření zástupci omluvených členů a členek VVOZP

Ivana Blažková (MŠMT), Stanislav Dvořák (MD), Sára Dvořáková (MF), Iva Matějková (MK), Kateřina Štěpánková (MPSV), Aleš Ziegler (MMR)

Hosté

Jaroslav Dostál (Asociace pracovní rehabilitace), Petr Džambasov (Asociace pracovní rehabilitace), Martina Hejdrová (MZ), Blanka Kavková (MZ), Jakub Korec (MPO), Viktor Kundrák (ÚV ČR), Camille Latimier (SPMP ČR), Václav Mikula (přepisovatel), Petr Novák (MMR), Romana Petrářová (tlumočnice ČZJ), Renata Poláčková (asistentka SONS ČR), Petr Polák (KVOP), Eva Průšová (MPO), Vít Alexander Schorm (KVOP)

Sekretariát VVOZP

Blanka Espinoza, Martina Jelínková, Markéta Vyhnánková

Informace k usnášeníschopnosti

K 22.06.2023 má VVOZP 28 členů. VVOZP je usnášeníschopný při účasti nadpolovičního počtu členů a členek či v případě členů a členek zastupujících ústřední orgány státní správy jejich pověřených zástupců a zástupkyň (dále jen „členové a členky“), tj. 15. Při zahájení zasedání bylo přítomno 18 členů a členek. VVOZP byl tedy usnášeníschopný.

Jednání zahájila a řídila místopředsedkyně VVOZP Klára Šimáčková Laurenčíková. Na úvod přivítala účastníky a omluvila z pracovních důvodů předsedu vlády Petra Fialu.

Oproti pozvánce došlo k několika změnám v programu zasedání: do bodu 1 „Kontrola úkolů uložených v souvislosti s projednávanými body na předchozích zasedáních“ byl zařazen ke

kontrole bod „Dotace pro nestátní neziskové organizace ze strany MMR ČR“, dále došlo k doplnění nového bodu „Podněty veřejného ochránce práv“, který bude zařazen jako bod 4. Původní bod 6 „Pracovně rehabilitační střediska jako efektivní podpora zaměstnanosti osob se zdravotním postižením na chráněném i na otevřeném trhu práce a další související problémy se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením“ bude zařazen na program jako bod 3.

Následně dala Klára Šimáčková Laurenčíková hlasovat o programu jednání s navrženými úpravami, který VVOZP přijal 18 hlasy přítomných členů a členek.

Schválený program:

1. Kontrola úkolů uložených v souvislosti s projednávanými body na předchozích zasedáních:
  - Problém sdílených elektrokoloběžek a kol ve městech ČR (MD, MV),
  - Dlouhodobé porušování základních práv osob se sluchovým postižením v souvislosti s přístupem k audiovizuálním mediálními službám (MK),
  - Získání odborné způsobilosti k řízení motorového vozidla a motocyklu člověkem se sluchovým postižením (MD, MZ),
  - Dotace pro nestátní neziskové organizace ze strany MMR ČR,
2. Zpráva o plnění opatření Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021–2025 v roce 2022 a projednání nevypořádaných připomínek,
3. Pracovně rehabilitační střediska jako efektivní podpora zaměstnanosti osob se zdravotním postižením na chráněném i na otevřeném trhu práce a další související problémy se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením,
4. Podněty veřejného ochránce práv:
  - Zvýšení příspěvku na péči v rámci novelizace zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách,
  - Práva studujících se specifickými potřebami v návrhu novely zákona o vysokých školách a v zákonu o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací,
  - Institucionalizace asistentů pedagoga v návrhu novely školského zákona,
  - Předložení opravené Spojené druhé a třetí periodické zprávy České republiky o plnění Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením,
5. Vyhlášení Ceny VVOZP za publicistické práce zaměřené na téma zdravotního postižení a fotografické soutěže,
6. Vyhodnocení úkolů uložených v Souboru opatření ke zlepšení situace života osob s poruchou autistického spektra a jejich rodin,
7. Změna Jednacího řádu Komise pro hodnocení projektů v rámci dotačního programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků osob se zdravotním postižením,
8. Příprava zákona souvisejícího s implementací směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882 ze dne 17. dubna 2019 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb,
9. Informace o činnosti Odborné skupiny VVOZP pro podporu osob s omezenou schopností právně jednat,
10. Informace o průběhu a výsledcích dotačního řízení programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků osob se zdravotním postižením pro rok 2023,

11. Informace o naplňování Národního rozvojového programu mobility pro všechny v roce 2022,
12. Různé.

1. Kontrola úkolů uložených v souvislosti s projednávanými body na předchozích zasedáních:

• Problém sdílených elektrokoloběžek a kol ve městech ČR (MD, MV)

Tento bod byl předložen Václavem Poláškem za Sjedenou organizaci nevidomých a slabozrakých ČR (dále jen „SONS ČR“). VVOZP požádal Ministerstvo dopravy a Ministerstvo vnitra, aby se ohrožením zejména nevidomých a slabozrakých chodců, plynoucím ze zvyšujícího se počtu elektrokoloběžek a elektrokol ve městech, zabývala a aby buď navrhla novou zákonnou úpravu, nebo doporučila obcím, jak problém v souladu s existující právní úpravou účinně řešit. MV přislíbilo vypracování metodiky pro města a obce.

Josef Postránecký za MV informoval, že metodika byla ve spolupráci s dotčenými subjekty připravena, může být vydána, pokud se domluví další postup v legislativní oblasti, zde je situace komplikovanější, připravuje se novela příslušného zákona, která měla být předložena poslaneckým návrhem, nicméně včera na semináři v Poslanecké sněmovně k této problematice poslanec Michal Zuna sdělil, že předmětný návrh připravuje a předloží v rámci své legislativní iniciativy Rada hlavního města Prahy. Nyní je na rozhodnutí VVOZP, zda počká, až se vyjasní oblast legislativy, jde o to, jestli by regulace měla být prováděna formou nařízení obce nebo formou obecně závazné vyhlášky, kde není jednotný pohled resortů, MV i MD se kloní k nařízení obce tak, aby se zajistila větší jednotnost těchto předpisů v rámci ČR, MPO se kloní k obecně závazné vyhlášce. Jde o to, zda vydat metodiku, která může obce podrobně navést, jak regulovat tuto oblast bez odkazu na přípravu nařízení obce, případně počkat, až se vyřeší legislativní otázka v podobě novely zákona a poté by se metodika vydala buď v souvislosti se zákony zmocněním pro nařízení obce, nebo obecně závazné vyhlášky.

Klára Šimáčková Laurenčíková se přimlouvá za dvoufázovou regulaci, je potřeba praxi korigovat rychle, avízo, že to, co je na úrovni metodického předpisu, bude následně vydáno na legislativní úrovni, může zvýšit zájem o to, takovou metodiku uvést v život. Jakákoliv rychlá regulace pomůže.

Rozprava:

Václav Krása uvedl, že je potřeba problém řešit rychle, navrhl dvoufázovost, aby obce měly metodiku, o kterou se mohou opřít.

Stanislav Dvořák za MD souhlasil s tím, vydat nejdříve metodiku, doplnil, že přestože metodika zatím nebyla vydána, řada obcí je s ní seznámena a postupuje podle ní. Diskutovaná legislativní změna na politické úrovni je parametrická, týká se zejména zpoplatnění užívání a nabízení sdílených koloběžek, což je problém zejména pro Prahu, která chce iniciovat změny. MD vydalo metodiku pro městské policie ohledně odstraňování koloběžek z ulic z důvodu odstranění výkladových nejasností, která již byla distribuována. Novinkou v této oblasti je to, že městské části v Praze podepisují memoranda s provozovateli, která řeší většinu problémů, např. na Praze 2 byla zřízena telefonní linka, kde mohou občané oznamovat špatně zaparkované koloběžky a provozovatel je povinen je odstranit.

Václav Polášek vyjádřil souhlas s dvoufázovostí, upozornil, že na minulém zasedání žádal MV o zaslání metodiky, což se nestalo, SONS ČR neví, jak byly vypořádány její připomínky. Požádal znovu o zaslání metodiky.

Josef Postránecký zaslání metodiky SONS ČR přislíbil.

- **Dlouhodobé porušování základních práv osob se sluchovým postižením v souvislosti s přístupem k audiovizuálním mediálním službám (MK)**

Na minulých zasedáních VVOZP byl projednáván tento bod předložený Alexandrem Zvonkem. K tomuto bodu bylo přijato usnesení, ve kterém VVOZP požádal Ministerstvo kultury, aby při zpracování novely zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání a zákona o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání zajistilo ochranu práv osob se zdravotním postižením a zvýšení jejich právních jistot spočívající v odstranění dosavadního nežádoucího prostoru pro obcházení zákonů v ustanoveních týkajících se zpřístupňování audiovizuálních služeb osobám se sluchovým a zrakovým postižením, a aby navržené změny byly vždy předem projednány s dotčenými cílovými skupinami osob se zdravotním postižením.

Iva Matějková za MK shrnula vývoj situace, od června 2022 nastal v této věci významný pokrok, po jednání VVZPO se setkala vedení MK se zástupkyní ombudsmána a bylo dohodnuto, že je třeba prioritně řešit závazky vůči EU, tedy transpozici revidované směrnice o audiovizuálních mediálních službách, na dalším je možné pracovat následně. V září 2022 vstoupila v účinnost transpoziční novela zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání, která významně zasáhla do povinností pro zpřístupňování pořadů v televizním vysílání a službách, kdy každý provozovatel těchto služeb musí navrhnout způsob, jak postupně trvale zajistí zpřístupnění svých pořadů. V současné době jsou akční plány dokončovány. Zákonná úprava počítá s jejich nasazením od července 2023. MK na základě návrhů organizací Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel (dále jen „ASNEP“) a SONS ČR zorganizovalo jednání za účasti zástupců těchto organizací, sekretariátu VVOZP a zainteresovaných poskytovatelů audiovizuálních služeb. Na základě návrhu ASNEP a SONS ČR MK vypracovalo souhrnný materiál dalších případných změn právní úpravy, který byl zaslán provozovatelům televizního vysílání a služeb na vyžádání, kteří se k těmto návrhům vyjádřili. Oslovené subjekty, jmenovitě Asociace komerčních televizí a Sdružení pro internetový rozvoj, ve svých reakcích doporučily vyčkat s případnou další novelou příslušných zákonů na dobu, kdy budou dokončeny diskuse o zaváděcích akčních plánech. S těmito stanovisky MK seznámilo organizace osob se zdravotním postižením (dále jen „OZP“) zprávou vrchní ředitelky sekce legislativy a mezinárodních vztahů Petry Smolíkové. Ze strany MK zároveň bylo uvedeno, že předpokládaný termín práce na novele zákona o audiovizuaci bude posunut. Zástupci organizací OZP budou o dalším vývoji informováni v průběhu léta, kdy bude možné odhadnout časový harmonogram a bude rovněž možné vyhodnotit proces sestavování zaváděcích akčních plánů. MK obdrželo reakci od Petra Poláka z Kanceláře veřejného ochránce práv (dále jen „KVOP“), ke které se vrchní ředitelka vyjádřila.

Klára Šimáčková Laurenčíková konstatovala, že na různých jednáních s resorty často zaznívá, že na velké závazky, které máme vůči plnění Úmluvy o právech OZP, teď není čas a prostor, nejsou finance. Lidskoprávní závazky musí mít stejnou prioritu jako další témata, která řešíme s velkou urgencí, nelze se spokojit s tím, že zákon o audiovizuaci někdy bude. Požádala, aby na příštím jednání VVOZP byla přítomna přímo vrchní ředitelka. Je potřebné na společném jednání na co nejvyšší úrovni se zástupci MK s rozhodovací pravomocí stanovit konkrétní termíny, jak budou podněty zohledněny do dalších kroků a plánů MK. To, co potřebujeme pro lidi se ZP řešit na úrovni legislativy, musí být politicky rozhodnuto a expertně zpracováno v následujících měsících. Jinak za této vlády není šance na žádnou zásadní legislativní změnu a na její schválení.

Rozprava:

Václav Krása požádal, aby k jednáním s MK byla přizvána i Národní rada osob se zdravotním postižením ČR (dále jen „NRZP ČR“).

Alexandr Zvonek poděkoval Kláře Šimáčkové Laurenčíkové za její přístup k této problematice. Jednání na MK se zástupci televizních společností týkající se akčních plánů probíhala, ale ne všechny společnosti již mají plány hotovy, přislíbily tlumočení a titulky, ale ve skutečnosti není vidět

žádný pokrok v realizaci, musí se s nimi dále jednat. Na příští jednání bude třeba pozvat zástupce z Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, protože je důležitý dohled a kontrola nad televizními společnostmi. Změna legislativy není jednoduchá záležitost, objevují se další věci, na které se předtím nemyslelo, například se zapomělo na malé televizní společnosti – lokální a krajské, pro ně je ten zákon velmi přísný, jedná se o výjimkách. Bylo by dobré, aby všechny televize používaly stejné standardy titulování. Všechny tyto informace a požadavky ASNEP předala MK. Je třeba věci projednávat rychleji.

Petr Polák poděkoval MK, že zpracovalo připomínky ASNEP a SONS ČR. Je důležité vyzdvihnout práci ASNEP a SONS ČR, kterou dělají zdarma, aby zvyšovaly přístupnost televizního vysílání divákům se sluchovým a zrakovým postižením. KVOP chce požádat VVOZP, aby vyzval MK ke svolání jednání s provozovateli a Radou pro rozhlasové a televizní vysílání a dalšími zainteresovanými subjekty na září tohoto roku, aby práce co nejrychleji postoupily. Upozornil, že zaváděcí a akční plány nepočítají s navyšováním audiopopisu, který je klíčový pro lidi se zrakovým postižením.

Klára Šimáčková Laurenčíková potvrdila, že VVOZP se bude spolupodílet na jednání.

Václav Polášek za SONS ČR poděkoval MK za korektní přístup.

- **Získání odborné způsobilosti k řízení motorového vozidla a motocyklu člověkem se sluchovým postižením (MD, MZ)**

Na minulém zasedání VVOZP přijal usnesení k tomuto bodu, ve kterém požádal Ministerstvo zdravotnictví, aby ve spolupráci s Ministerstvem dopravy a organizacemi osob se sluchovým postižením (dále jen „SP“) dořešilo možnost vhodných legislativních úprav vztahujících se k získávání a držení oprávnění k řízení motorových vozidel osobami se SP s cílem odstranění rizik a překážek v možnosti získávání řidičského oprávnění u osob s těžkým SP a znemožnění řízení motorového vozidla v pracovněprávním vztahu, nebo v situacích, kdy je řízení motorového vozidla předmětem samostatné výdělečné činnosti.

Blanka Kavková uvedla, že MZ k této problematice mělo 14. června 2023 jednání se zástupci odborné společnosti, se zástupci Úřadu vlády, s organizacemi osob se SP a zástupci KVOP. Proběhla konstruktivní diskuse s vyjasněním toho, co je nezbytné. Závěr je, že MZ požádá zástupce organizace osob se SP, aby dodali komplexnější materiál, kde budou zahrnuty všechny požadavky, které budou odůvodněny, a ideálně k tomu i dostupná data, která jsou pro tyto změny nezbytná. Tím se potom dají legislativní změny podložit. Termín je stanoven na září letošního roku s tím, že MZ se také bude snažit získat dostupná data z okolních států. Komunikaci s odbornou společností ohledně způsobu a obsahu posudků pro praktické lékaře, aby to bylo jednoznačné a pro všechny stejné, bude zajišťovat MZ. Vyhlášku určitě zahrne MZ do legislativního plánu na příští rok, protože eviduje i další podněty. MZ se bude této problematice nadále věnovat.

Alexandr Zvonek poděkoval zástupcům z MZ za aktivní přístup z jejich strany, jednání probíhalo konstruktivně a dobře. Upozornil, že toto téma je širší, některé věci souvisí i s MD. To je potřeba oddělit. S MZ souvisí to, jak získat řidičský průkaz pro vykonávání profese. SP není něco, co by bránilo získání řidičského průkazu.

Stanislav Dvořák informoval, že od minulého setkání MD komunikovalo s Alexandrem Zvonkem i s Šárkou Prokopiusovou, prezidentkou Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR (dále jen „SNN“), řešena byla otázka zajištění větší osvěty, pokud jde o získávání řidičského oprávnění. MD toto téma pojalo širěji, se SONS ČR spolupracovalo na přípravě nových otázek pro žadatele o řidičské oprávnění. MD vytváří 40 nových otázek, které jsou textové, obrázkové, audio i video animace a jsou zaměřené na konkrétní téma, např. zranitelní účastníci z řad osob se SP. Skrze Asociaci autoškol vytvořilo MD několik otázek na vnímání rizik. Zároveň se MD vydalo cestou osvěty, jak se má řidič chovat vůči osobě nevidomé na přechodu. Jde o nejsilnější mediální

a komunikační nástroj, protože 120 tisíc žadatelů o řidičská oprávnění ročně musí znát správnou odpověď. Se SNN se nyní řeší konkrétní obsah spolupráce.

Alexandr Zvonek potvrdil, že osvěta a informovanost jsou důležité, proto jsou jednání s MD potřebná, ale primárně by se měla řešit pravidla a legislativní nastavení pro získávání řidičského oprávnění pro osoby se SP. Jde o ustanovení § 48 odst. 6 zákona č. 247/2000 Sb.

Petr Polák k usnesení VVOZP ve vztahu k MD uvedl, že na základě zápisu z březnového zasedání VVOZP provedl situační testování, telefonoval do autoškol, které mají oprávnění poskytovat řidičský průkaz na motocykl, nevěděly, jak přistupovat k člověku se SP. Proto je důležité, aby MD vydalo ve spolupráci s Asociací autoškol a lidmi se SP příručku, jak by autoškoly měly s těmito žadateli o řidičské oprávnění komunikovat. Pak telefonoval na 5 magistrátů statutárních měst, aby zjistil, jestli jejich zkušební komisaři vědí, jak postupovat a komunikovat v průběhu zkoušky, když vozidlo řídí neslyšící. Také nevěděli. Je důležité na osvětě dále pracovat.

Stanislav Dvořák poděkoval za zpětnou vazbu. Toto téma MD komunikovalo jak vůči obcím, magistrátu, tak vůči zkušebním komisařům, je zařazeno v jejich každoročních školeních, bude více akcentováno, aby příště byli schopni zareagovat.

- **Dotace pro nestátní neziskové organizace ze strany MMR ČR**

VVOZP ve svém usnesení požádal MMR, aby dle opatření 2.2.3 Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021-2025 vyhlášovalo dotační program „Podpora a ochrana veřejného zájmu na úseku bezbariérového užívání staveb“ a každoročně alokovalo finanční zdroje na tento dotační program.

Zástupce MMR Aleš Ziegler podal informaci o aktuálním stavu realizace tohoto dotačního programu. Výzva byla uzavřena 28.03.2023, zatím není k dispozici vyhodnocení. Jménem MMR se omluvil za problémy, které absence vyhodnocení způsobuje. 28.06.2023 proběhne jednání hodnotitelské komise, kde by mělo být rozhodnuto o úspěšných žadatelích.

Informaci doplnil Petr Novák z odboru stavebního řádu. MMR si uvědomuje nelehkou situaci ze stran nestátních neziskových organizací. Letošní výzva má alokaci 55 milionů Kč. Cílem je naplňovat politiky v gesci MMR, konkrétně letos byly vyhlášeny 4 oblasti, ta první je právě podpora a ochrana veřejného zájmu na úseku bezbariérového užívání staveb. Po uzávěrce přijímání žádostí probíhalo hodnocení formálních náležitostí a věcné hodnocení. Letos žádosti obsahovaly řadu chyb a nedostatků, byla tedy dána možnost tyto žádosti ještě opravit, což způsobilo další prodlevu. Po zasedání hodnotitelské komise budou vydána rozhodnutí. V příštích letech plánuje MMR vyhlášovat výzvu dříve, ve čtvrtém čtvrtletí předchozího roku.

Rozprava:

Václav Krása poděkoval MMR za péči o bezbariérové prostředí obecně i za dotační titul, ale upozornil, že existují zásady dotační politiky pro neziskový sektor, není možné, aby dotace byly poskytovány až ve druhé polovině roku, protože činnost se tím výrazně narušuje. Řada architektů i stavitelů porušuje zásady bezbariérové výstavby, neziskový sektor tady působí jako korektiv, proto je potřeba, aby MMR, které je ze zákona odpovědné za činnost stavebních úřadů i za to, aby všechny stavby byly bezbariérové, dotační titul vyhlášovalo podstatně dříve, aby neziskový sektor mohl korektiv odpovědně konat.

Aleš Ziegler potvrdil, že MMR plánuje vyhlásit další výzvu ve čtvrtém čtvrtletí tohoto roku.

Zdislava Odstrčilová uvedla, že vítá činnost neziskových organizací, které jsou v tomto směru podpůrné, upozornila však na vlastní zkušenost, že kvalita služby v této oblasti, kterou neziskové organizace poskytly, byla kolísavá a snižovala kredit této služby.

Václav Krása uvedl, že NRZP ČR má experty na problematiku bezbariérovosti, na které se obce mohou obracet. To, že není dotčený orgán, který by posuzoval, zda jsou naplněny všechny

zákonné požadavky na užívání staveb pro OZP, bude vždy problém. NRZP ČR se mnohokrát snažila povinnost dotčeného orgánu zavést, ale zatím toho nedosáhla. Proto má neziskový sektor tuto důležitou úlohu.

Klára Šimáčková Laurenčíková požádala o užší spolupráci na úrovni MMR, KVOP, VVOZP, NRZP ČR a MPSV. Je důležité mít dobrou analýzu toho, jak jsou rozdělené kompetence, odpovědnosti a jak konkrétně se může závazek, že veškeré veřejné stavby budou přístupné, posouvat dopředu. Je potřebné o tomto tématu dále jednat.

2. Zpráva o plnění opatření Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021–2025 v roce 2022 a projednání nevyřádaných připomínek

Usnesení vlády, kterým byl Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021–2025 (dále jen „NPPRP“) schválen, ukládá jednou ročně, do 30. června, předložit vládě zprávu o realizaci opatření NPPRP za uplynulý kalendářní rok.

Pavel Ptáčník seznámil VVOZP se zprávou. Za účelem sledování opatření byla spolu s NPPRP schválena Pravidla monitorování a vyhodnocování plnění opatření NPPRP stanovující závazné postupy k podávání hodnotících zpráv pro resorty a další instituce.

Dotčené resorty a instituce byly požádány o podání zprávy o tom, jak plnily ve své působnosti ta opatření NPPRP, která se řeší průběžně, nebo jejichž termín splnění byl stanoven do 31. prosince 2022. Z hodnotících zpráv byla následně zpracována souhrnná Zpráva o plnění opatření NPPRP v roce 2022. K informacím resortů o plnění opatření zaujal stanovisko sekretariát VVOZP ve spolupráci s NRZP ČR. Zpráva je strukturována podle jednotlivých strategických oblastí NPPRP. U každého opatření je proveden souhrn plnění od všech odpovědných resortů a institucí.

Ze 131 opatření, která se měla plnit průběžně nebo měla být splněna do 31. prosince 2022, bylo splněno nebo průběžně plněno 102 opatření. Nebylo splněno nebo průběžně plněno 29 opatření. Nesplněná opatření jsou opatření termínovaná a mimořádně důležitá pro integraci OZP do společnosti. Jedná se zejména o opatření v oblasti sociálních služeb, v oblasti vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením (dále jen „ZP“), právní úprava koordinované rehabilitace a další. Termín splnění těchto opatření musel proto být posunut na následující roky. Důležitým opatřením realizovaným v loňském roce bylo zmapování přístupnosti budov všech resortů včetně jejich přímo řízených organizací.

Materiál byl v květnu 2023 rozeslán do meziresortního připomínkového řízení. Zásadní připomínky uplatnilo: MK, MPSV, MMR, MSP, MŠMT a MZ. Připomínky se týkaly zejména úprav termínů plnění opatření a úprav či doplnění textu zprávy. Všechny zásadní připomínky byly vypořádány.

Některá zásadní opatření se nedaří plnit, hledají se řešení, jak situaci zlepšit, sekretariát VVOZP chce více formalizovat implementační pracovní skupinu k monitorování NPPRP, která je složená z koordinátorů zpráv na jednotlivých resortech. Skupina se bude pravidelně v průběhu roku setkávat a monitorovat plnění opatření tak, aby se je dařilo lépe realizovat.

Rozprava:

Václav Krása uvedl, že NRZP ČR si je vědoma současné složité situace, proto souhlasila s odložením plnění opatření. Navrhl, aby některý z místopředsedů NRZP ČR a zároveň členů VVOZP byl členem implementační pracovní skupiny.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením

I. s c h v a l u j e Zprávu o plnění opatření Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021–2025 v roce 2022 (dále jen „Zpráva o plnění“);

II. u k l á d á předsedovi Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením do 30.06.2023 předložit Zprávu o plnění vládě ČR k projednání;

III. d o p o r u č u j e vládě ČR přijmout usnesení ke Zprávě o plnění, které je součástí předkládaného materiálu pro jednání vlády č. j. 21527/2023-UVCR.

Usnesení bylo přijato 19 přítomnými členy a členkami VVOZP.

3. Pracovně rehabilitační střediska jako efektivní podpora zaměstnanosti osob se zdravotním postižením na chráněném i na otevřeném trhu práce a další související problémy se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením

Bod představil Karel Rychtář, zástupce Asociace zaměstnavatelů zdravotně postižených ČR (dále jen „AZZP“). Předkládaný materiál je rozdělen na část obecnou a konkrétní. Vychází z výsledků projektu Pracovně rehabilitační střediska jako efektivní podpora zaměstnanosti osob se zdravotním postižením na chráněném i na otevřeném trhu práce. Konkrétní část následně představí Petr Džambasov z Asociace pracovní rehabilitace ČR. Prezentace by měly být podnětem k diskusi.

AZZP dlouhodobě zastává názor, že existuje jeden trh práce, jehož součástí je zaměstnanost a nezaměstnanost, liší se jenom nástroje. Trh práce je součástí tržního prostředí. Otázkou je, kolik je osob se ZP v produktivním věku mimo evidenci uchazečů o zaměstnání? To souvisí s celkovým systémem i s následným konkrétním projektem. Zatím z různých důvodů dobře nefunguje nabídka v rámci tržního fungování. Od roku 2004 se stále systém zabývá následky, ale ne příčinami tohoto stavu. Hlavní bariérou je např. posudková služba, protože je primárně určena pro sociální účely, pro dávky, pro hodnocení omezené schopnosti lidí se ZP, nikoliv pozitivně pro účely osobního rozvoje. Skutečné prostředí chráněné práce neexistuje. V ČR je chráněný trh práce něčím, co se z hlediska zákoníku práce neliší od běžného prostředí. Pouze jsou využívány nástroje a to prostředí je upravené. Umožňuje uplatnění ve velmi širokém rozsahu kvalifikovaných činností až po jednoduché práce bez přidané hodnoty. Další otázkou je, jaké OZP potřebuje trh práce? Máme 37 tisíc evidovaných uchazečů o zaměstnání, většina z nich není schopna najít uplatnění, protože jejich pracovní kompetence neodpovídají požadavkům. Dále chybí tranzitní programy, výjimkou je návrh zákona o sociálním podniku. Samostatným problémem je motivace, která je oslabena na obou stranách trhu práce. Další otázka je, zda stačí dnešní model příspěvků a daňových slev k posílení motivace. Jak uvažuje osoba se ZP při rozhodování, jestli se rozhodne pro práci nebo pasivitu a závislost na podpoře státu? Kde získá průměrný zaměstnavatel praktické zkušenosti a pomoc k začlenění OZP? Jak skutečně uvažuje v praxi zaměstnavatel, co je pro něj rozhodující a jaké má pořadí hodnot při hledání zaměstnance? Od roku 2005 roste na chráněném trhu práce počet zaměstnavatelů zdravotně postižených, zaměstnaných OZP i objem veřejných výdajů. Část chráněného trhu práce supluje sociálně pracovní terapii, kde jsou zaměstnání lidé, kteří by v podstatě na trhu práce neměli co dělat. Vliv má i razantní zvyšování minimálních mezd od roku 2017. Výsledek je ten, že přestože rostou celkové výdaje na příspěvek, tak pokud se podíváme na vývoj příspěvku na jedno pracovní místo v porovnání s minimální a průměrnou mzdou a po promítnutí inflace, tak v kupní síle podpora ve skutečnosti dlouhodobě klesá. V současné politické a ekonomické situaci by měla probíhat analýza skutečných bariér vstupu lidí se ZP na trh práce včetně potřebných dat. Dále by měl být zpracován okruh systémových doporučení v oblastech legislativy a exekutivy, které mají přímý dopad na motivaci obou stran trhu práce. Také by měla být revitalizována Odborná skupina VVOZP pro zaměstnávání OZP, skupina se momentálně neschází a řada jejích členů již nezastává své funkce nebo je v důchodu.

Kateřina Štěpánková uvedla, že je s Karlem Rychtářem ve shodě, rozdílný pohled má jen na to, že uchazeči o zaměstnání z řad OZP, kteří jsou evidováni na Úřadu práce, obtížně najdou zaměstnání. Čísla hovoří jinak, díky ukončenému projektu MPSV se podařilo umístit 17 tisíc lidí, z toho 2/3 na otevřeném trhu práce. Podpora zaměstnavatelů je absolutně zásadní, je nutné začít intenzivně pracovat se zaměstnavateli na otevřeném trhu práce, poskytovat jim poradenství,

konzultace, aby se nebáli lidé se ZP zaměstnávat. Je to jedna ze zásadních aktivit navazujícího projektu MPSV. MPSV je ve shodě i v tom, kde hledat hranici mezi pracovní aktivitou OZP a kdy už je to sociální terapie. Je třeba se tomu věnovat a dokázat přesně tu hranici rozlišit, abychom přes zaměstnanost nesuplovali sociální pracovní terapii.

Zdislava Odstrčilová reagovala na otázku, kde končí zaměstnávání a začíná sociální práce. Není jasná hranice, je to o konkrétní dohodě, rozhodnutí státu, jak to v ČR bude. Je to jedno z témat, které může být řešeno v rámci obnovené odborné skupiny VVOZP.

Petr Polák vyjádřil za KVOP podporu pro revitalizaci Odborné skupiny VVOZP pro zaměstnávání OZP. Zaměřit by se měla na článek 27 Úmluvy o právech OZP, k němuž Výbor OSN pro práva OZP vydal v roce 2022 podrobný komentář. Situace se za posledních 10 let pozitivně nevyvíjí. Postrádá na úrovni MPSV projekt typu Rovná odměna, který za 10 let svého fungování proměnil uvažování o rovném odměňování žen a mužů. Potřebovali bychom něco podobného se zaměřením na zaměstnávání lidí se ZP.

Václav Krása souhlasil s tím, co uvedl Petr Polák, za 10 let nedošlo k žádnému vývoji, který by výrazným způsobem změnil pohled na zaměstnávání lidí se ZP. Zákon o koordinované rehabilitaci nemáme, MPSV s ním v tomto volebním období ani nepočítá, úkol tedy v NPPRP splněn nebude. Otázky, které položil Karel Rychtář, MPSV neřeší. Včera na pracovní skupině na MPSV byl projednáván návrh úpravy zákona o zaměstnanosti, který je v zásadě o restrikci zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 50 % OZP s tím, že dochází někdy ke zneužívání systému. Z jednání vyplynulo, že zaměstnavatelé nedostanou 680 milionů Kč. Jestli se má jednat pouze o restrikcích, tak to není systémové jednání, situace není dobrá.

Marta Pečeňová sdělila, že spolek Za sklem zaměstnává 15 lidí s autismem. Velmi pomáhal Úřad práce, protože přispíval na jejich mzdu. Vzhledem k plošným škrtům MPSV to byl pro spolek vítaný bonus. Bohužel Úřad práce snížil podporu na 2 měsíce, finanční prostředky chybí. K zaměstnávání je potřeba podpory jak z MPSV, tak z Úřadu práce.

Kateřině Štěpánkové není jasné, jak může Úřad práce zkrátit podporu na 2 měsíce, proto nabídla Martě Pečeňové následnou individuální konzultaci k tomuto problému.

Následovala prezentace Petra Džambasova. Oblast zaměstnávání OZP se potýká s řadou problémů, Asociace pracovní rehabilitace ČR se zaměřuje na jejich řešení, zabývá se oblastí pracovní rehabilitace. Účelem prezentace je představit jeden návrh řešení. Dle § 69 zákona o zaměstnanosti pracovní rehabilitaci zabezpečuje krajská pobočka Úřadu práce ČR ve spolupráci s pracovními rehabilitačními středisky. Na Úřadu práce bylo vyškoleny více než 100 odborných pracovníků, kteří jsou specialisté na zaměstnávání OZP. Projekt, který v druhé vlně pokračuje, vznikl na základě výsledků projektu Pregnet, na kterém se Asociace pracovní rehabilitace ČR podílela. Pracovní rehabilitační střediska dosud nebyla zřízena, přestože jsou zakotvena v zákoně, mohou být užitečná v oblasti pracovní rehabilitace a OZP v podpoře jejich zaměstnání. Před více než 3 lety byl spuštěn projekt Vývoj a pilotní ověření konceptu pracovních rehabilitačních středisek, který je realizován ve spolupráci s MPSV. Zhruba 30 % OZP pracuje, zhruba 2/3 OZP jsou mimo trh práce. Když se mluví o lidech, kteří jsou nezaměstnaní, jde o cca 9 % lidí, kteří jsou evidovaní na Úřadu práce jako uchazeči o zaměstnání. Je zde však velká skupina lidí, přesné číslo není známo, která je mimo evidenci Úřadu práce, jsou v ekonomicky aktivním věku, nepracují, ale pracovat chtějí a za určitých podmínek pracovat mohou. Těmi určitými podmínkami jsou účinné systémy podpory včetně pracovní rehabilitace. V rámci výzkumu k tomuto projektu bylo zjištěno, že 99 % všech uživatelů pracovní rehabilitace jsou osoby, které jsou evidované jako uchazeči o zaměstnání. Právo na využití pracovní rehabilitace tedy v tuto chvíli nevyužívá nikdo, kdo by nebyl v evidenci Úřadu práce. Pracovní rehabilitaci využije ročně cca 300 až 500 osob. V rámci projektu bylo spuštěno pilotní ověření na 3 pilotních pracovištích v ČR: v Chomutově, Pardubicích a v Brně. Tato střediska pracovala v konceptu využití struktur a institucí, které již existují, jako nejlepší se jeví organizace neziskové, mohou to být poskytovatelé sociálních služeb, např. sociální rehabilitace. Do pilotního ověření vstoupilo 123 účastníků, 110 účastníků podalo žádost o pracovní

rehabilitaci a 100 vstoupilo do samotného programu, kde jim byla poskytnuta podpora. Ukázalo se, že se ve spolupráci s pracovními rehabilitačními středisky dařilo zapojovat do procesu pracovní rehabilitace ze 76 % i osoby mimo evidenci Úřadu práce. Jednalo se zejména o osoby ve třetím stupni invalidity, které, až na výjimky, nemohou být evidovanými uchazeči o zaměstnání, dále se dařilo zapojovat absolventy a osoby v dočasné pracovní neschopnosti, které mohou na základě písemného doporučení ošetřujícího lékaře vstupovat do pracovní rehabilitace.

Standardní účinnost pracovní rehabilitace vedoucí k získání zaměstnání se pohybuje na úrovni 22 %. V rámci pilotních středisek bylo dosaženo účinnosti 68 %, z nich bylo 41 % zaměstnáno na otevřeném trhu práce. Spoluprací s pilotními středisky se více než 3 x zvýšila účinnost pracovní rehabilitace.

Z projektu vyplynulo 5 výhod zřízení pracovních rehabilitačních středisek: 1. Ekonomická efektivita - zřízení pracovních rehabilitačních středisek přináší dlouhodobé ekonomické výhody, zejména snížení závislosti na sociálních dávkách a zvýšení příspěvku do státního rozpočtu prostřednictvím daní. 2. Sociální inkluze - pracovní rehabilitace podporuje rovné příležitosti a aktivní zapojení lidí se zdravotním postižením, což zlepšuje jejich kvalitu života a snižuje stigmatizaci. Výsledky výzkumu kvality života účastníků pilotního ověření ukázaly, že ve všech 6 sledovaných oblastech došlo ke zlepšení kvality života. 3. Podpora dlouhodobé udržitelnosti zaměstnání OZP - z 61 osob, které našly nové zaměstnání, bylo po 3 měsících 80 % z nich stále zaměstnáno. 4. Zlepšení kvality a rozšíření dostupnosti pracovní síly. 5. Mezinárodní standardy a povinnosti splnění závazků z přijatých mezinárodních úmluv k podpoře zaměstnávání OZP.

Navržená sociální inovace nevyžaduje změnu legislativy, využívá již existující odbornou infrastrukturu, je více než 3 x účinnější, rozšiřuje dosah pracovní rehabilitace na další skupiny oprávněných osob, není to konkurence Úřadu práce, ale rozšiřuje stávající systém Úřadu práce, investice do této oblasti má pozitivní ekonomickou bilanci. Více informací je uvedeno na webových stránkách www.pracovnirehabilitace.cz.

Kateřina Štěpánková doplnila další informace z pohledu toho, co Úřad práce dělá. Souhlasila s tím, že pilotní střediska doplňují činnost Úřadu práce. Projekt, který byl pod Úřadem práce realizován od roku 2017, vyškolil 99 specialistů pro práci s OZP, 6 let bylo poskytováno intenzivní proškolení v různých oblastech, které tato agenda potřebuje. Projektový tým nepodléhal žádné zásadní fluktuaci, podařilo se jej udržet i do návazného projektu, má silný know-how. Za dobu trvání projektu bylo 135 tisíc konzultačních intervencí, přes 2 tisíce klientů prošlo systémem pracovní rehabilitace, podařilo se umístit 17 tisíc OZP na trh práce a 2/3 z toho na otevřený trh. Pracovní rehabilitace je velice důležitá. Oba realizované projekty se doplňují. Je přibíráno do návazného projektu dalších 28 odborníků, jednou z klíčových aktivit je intenzivní práce se zaměstnavateli. Pracovní rehabilitací neprochází jen evidovaní uchazeči o zaměstnání, podařilo se vytvořit regionální síť spolupráce napojené na řadu neziskových organizací, které pomáhají vyhledávat i lidi mimo evidenci Úřadu práce, také s nimi se pracuje. Je namístě využít stávajících struktur, je potřebné poskytnout lidem hlavně kvalitní službu, díky vysokému know-how z několika projektů z oblasti zaměstnanosti je nyní struktura na Úřadu práce pevně zakotvena. Je potřeba to využít a zmobilizovat a zaktivizovat další OZP.

Rozprava:

Vít Alexander Schorm shrnul, že jde o to, aby se dostupnost pracovní rehabilitace zvýšila, velká skupina OZP pracovní rehabilitace účastna není, KVOP by se jevilo jako užitečné nejen obnovit jednání Odborné skupiny VVOZP pro zaměstnávání OZP, ale kdyby také MPSV na příštím zasedání VVOZP představilo plán v oblasti zlepšení dostupnosti pracovní rehabilitace pro lidi s postižením, kteří jsou ekonomicky neaktivní a nejsou evidováni na Úřadu práce. Pro VVOZP by bylo také užitečné, kdyby MPSV sdělilo, jaká konkrétní opatření přijalo na základě výsledku projektu Asociace pracovní rehabilitace ČR. Za KVOP navrhl usnesení předložené Karlem Rychtářem změnit v tomto smyslu.

Zdislava Odstrčilová konstatovala, že v této oblasti čeká MPSV ještě velký kus práce, podpora osobám se zdravotním znevýhodněním v přístupu na trh práce a otevření tématu ucelené rehabilitace, výstupy projektu je třeba se zabývat, ale usnesení by nemělo být o konkrétním nástroji, ale aby bylo širší a zahrnovalo nastavení nástrojů tak, aby byla podpořena účast lidí se zdravotním znevýhodněním na trhu práce.

Václav Krása je přesvědčen, že MPSV v tomto volebním období rezignovalo na přípravu zákona o ucelené rehabilitaci. Od roku 1996 byly již 4 návrhy zákona o ucelené rehabilitaci. V minulém volebním období byla diskutována možnost oddělit tu část lidí se ZP, která velmi obtížně najde na otevřeném trhu práce své uplatnění, hledala se možnost terapeutické práce, která by mohla být nějakým způsobem podpořena finančním ohodnocením práce těch lidí, to se nepodařilo legislativně ošetřit. Při přípravě zákona o ucelené rehabilitaci se musí řešit také motivace lidí se ZP, protože řada lidí si zvykne na svůj sociální standard a nemá již ambice si jej zvýšit. Pro NRZP ČR je to velké téma, ráda se bude prací účastnit.

Vít Alexander Schorm apeloval na to, aby bylo v první řadě využito to, k čemu nová právní úprava nebude potřeba. Je potřeba soustředit se na pracovní rehabilitaci, protože to je nástroj, který pomůže zlepšit situaci lidí s postižením na trhu práce. Práce na ucelené rehabilitaci je dlouhodobá záležitost.

Zdislava Odstrčilová reagovala tak, že MPSV na téma ucelené rehabilitace rozhodně nerezignovalo, momentálně však vypracovává jiné zákony, bude se tomu věnovat na konci tohoto roku. MPSV zatím sbírá podklady.

Pavel Ptáčník k záměru obnovení činnosti Odborné skupiny VVOZP pro zaměstnávání OZP upozornil na to, že jedna pracovní skupina na MPSV již funguje, v žádném případě nebude odborná skupina VVOZP v opozici proti této skupině. Odborné skupiny VVOZP však mají svá jasná pravidla, členství není placené a je potřeba, aby se v ní sešla skupina opravdu aktivních členů, kteří o práci mají zájem, důležitá je i funkce předsedy. Sekretariát VVOZP nemá kapacity na to, aby této skupině vymýšlel program a připravoval podkladové materiály, s organizačním zajištěním nebude problém. Skupina momentálně nefunguje, protože členové, kteří v ní pracovali, ztratili o práci zájem. Hledání nových členů je složitá a nelehká záležitost, která zabere určitý čas.

Karel Rychtář navrhl, aby obě skupiny byly propojeny, skupina VVOZP by se měla pohybovat o úroveň výše, měla by diskutovat a zpracovávat náměty, kterými by se pak MPSV mělo dále zabývat. Za skupinu cítí osobní odpovědnost.

Kateřina Štěpánková uvedla, že nemůže hlasovat pro navržené usnesení ve vztahu k střediskům pracovní rehabilitace, MPSV nemůže uzavřít smlouvu s konkrétními organizacemi, pokud bude MPSV potřebovat spolupráci, bude muset vypsát standardní výběrové řízení. Stávající situace státního rozpočtu v letošním roce neumožní zvýšit příspěvek zaměstnavatelům OZP.

Následně bylo usnesení po vzájemné dohodě zástupců KVOP, MPSV a Karla Rychtáře upraveno.

Klára Šimáčková Laurenčíková dala hlasovat o upraveném usnesení.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením

- I. v y z ý v á MPSV, aby na příštím jednání Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením (dále jen „VVOZP“) představilo plán v oblasti zlepšení dostupnosti pracovní rehabilitace, včetně konkrétních opatření (zejména pro lidi se zdravotním postižením, kteří jsou ekonomicky neaktivní nebo jsou ve třetím stupni invalidity nebo jsou mimo evidenci uchazečů o zaměstnání Úřadu práce);*
- II. d o p o r u č u j e MPSV reagovat na vývoj minimálních mezd a inflace odpovídající úpravou limitu příspěvku dle § 78a zákona o zaměstnanosti zaměstnavatelům na chráněném trhu práce;*

III. u k l á d á sekretariátu VVOZP aktualizovat složení Odborné skupiny VVOZP pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením, obnovit její aktivní činnost a informovat na příštím jednání VVOZP o jejím zaměření a plánu práce.

Usnesení bylo přijato 19 přítomnými členy a členkami VVOZP.

4. Podněty veřejného ochránce práv:

- **Zvýšení příspěvku na péči v rámci novelizace zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách**

Bod představil Vít Alexander Schorm. VVOZP přijal v březnu usnesení, které je podobné tomu, co doporučoval veřejný ochránce práv. V mezidobí bylo řečeno, že příspěvek na péči se zneužívá k vylepšení rozpočtu domácností, což mezi osobami s postižením dost rezonovalo. Nedošlo zatím k žádnému posunu, ani narovnání výše příspěvků ani valorizaci. Lidé s postižením mohou těžko realizovat své právo na samostatný a nezávislý život, protože si nemohou koupit potřebné služby. Pokud jde o zneužívání příspěvku v domácnostech, často je to tak, že ten, kdo o osobu s postižením v domácnosti pečuje, nemá jiný příjem. KVOP navrhuje, aby VVOZP vyzval vládu, aby v rámci novely zákona o sociálních službách došlo ke zvýšení příspěvku na péči ve všech stupních tak, aby byl kompenzován pokles jeho reálné hodnoty v návaznosti na zvýšení cen sociálních služeb i obecnou inflaci a aby byla zavedena pravidelná valorizace příspěvku tak, aby reálná hodnota příspěvku byla zachována i do budoucna.

Klára Šimáčková Laurenčíková informovala, že o tématu valorizace jednala na úrovni vedení Úřadu vlády a zástupců lidí se ZP. Probíhá komunikace s MF, zda by v této věci MPSV dostalo dodatečnou podporu.

Zdislava Odstrčilová uvedla, že do stávající novely zákona o sociálních službách MPSV původně navrhovalo pravidelnou valorizaci jak příspěvku na péči, tak i plateb za vykonávané služby a také navýšení prvního stupně příspěvku na péči. Tyto návrhy byly v rámci připomínkového řízení nakonec vzaty zpět, takže žádnou změnu v současné době MPSV nenavrhuje. Ministr práce a sociálních věcí deklaruje, že jakmile bude dojednána oblast rodičovského příspěvku a vznikne dohoda, tak se následně zaměří na výši příspěvku na péči. Pan ministr toto považuje za důležité a chce v této věci podnikat další kroky. MPSV připravuje změnu financování sociálních služeb a podpory pečujících. S celkovou změnou legislativy v oblasti financování sociálních služeb chce MPSV vyřešit i oblast příspěvku na péči. Další oblastí je individualizovaná podpora, takzvaný pátý stupeň, protože jsou lidé, jimž čtvrtý stupeň příspěvku na péči nestačí. Další je oblast dlouhodobého ošetřovného, nyní je 3 měsíce, MPSV zvažuje prodloužení dávky pro dlouhodobě pečující. Nicméně zatím tyto věci nejsou prodiskutovány. Tato legislativa je připravovaná, aby platila od 01.01.2025. V nejbližších dnech bude vyhlášeno mimořádné dotační řízení na podporu sociálních služeb, kde chce MPSV pilotně tzv. pátý stupeň vyzkoušet v souladu se stávající legislativou tak, že bude podporovat poskytovatele osobní asistence, kteří poskytují službu lidem se ZP v rozsahu větším než 80 hodin až do výše 372 hodin, což odpovídá 12 hodinám denně. Díky tomuto dotačnímu titulu budou moci poskytnout klientům slevu, aby jim čtvrtý stupeň příspěvku na péči stačil. Na konci roku bude tato podpora vyhodnocena. Stejný, případně upravený dotační titul plánuje MPSV realizovat i v roce 2024.

Klára Šimáčková Laurenčíková navrhla, aby VVOZP přijal usnesení, že oceňuje a děkuje MPSV za tento počín a rozhodnutí. Je to opravdu velmi důležitý krok. Zároveň považuje za důležité v usnesení připomenout realitu lidí, kteří jsou v územích, kde neexistují dostupné služby osobní asistence a potřebují větší míru podpory pro to, aby si mohli dovolit péči neformálně pečujících ve větší míře nebo asistentů sociální péče.

Ivana Ambrosová vyjádřila názor, že by za VVOZP na rozhodnutí MPSV ohledně zvýšení a valorizace příspěvku na péči nerezignovala.

Václav Krása by s vyjádřením poděkování MPSV v usnesení ještě počkal na další zasedání VVOZP. Nejsou zatím známy parametry dotačního řízení. Rezignaci na zvýšení příspěvku na péči v současné novele zákona nelze akceptovat. NRZP ČR předložila pozměňovací návrh na zvýšení příspěvku na péči ve druhém stupni o 2 tisíce Kč a zvýšení příspěvku na péči ve třetím a čtvrtém stupni o 10 % pro zmírnění dopadů inflace. MPSV doporučilo NRZP ČR, aby jednala s MF, což se stalo, byl předložen analytický materiál shrnující tuto problematiku včetně vyčíslených nákladů, roční náklady návrhu jsou 3,76 mld. Kč. Situace rodin, které pečují o své blízké, je tristní. NRZP ČR dostává dopisy od lidí, že nedokážou zajistit péči, protože žijí v bídě apod. Zákon o sociálních službách počítal s tím, že pečující osoba, která nepracuje a pečuje trvale o osobu blízkou, bude využívat peníze pro svoje zabezpečení. MF, které nezná tuto problematiku, svým vyjádřením vzbudilo dojem, že systém je zneužíván. Pozměňovací návrh bude podán v Poslanecké sněmovně, je to minimum, co může být v systému nyní uděláno.

Klára Šimáčková Laurenčíková ujistila, že není pochyb o tom, že má VVOZP apelovat na to, aby při projednávání zákona o sociálních službách byl zvýšen příspěvek na péči ve všech stupních tak, aby byl kompenzován pokles jeho hodnoty v návaznosti na obecnou inflaci. Předseda vlády i vedoucí Úřadu vlády zvýšení podporují.

Na základě následné diskuse bylo usnesení upraveno a na návrh Jiřího Morávka rozděleno na dvě usnesení, o kterých dala Klára Šimáčková Laurenčíková hlasovat zvlášť.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením ž á d á vládu ČR, aby při projednávání novely zákona o sociálních službách

- a) *zvýšila příspěvek na péči ve všech stupních tak, aby byl kompenzován pokles jeho reálné hodnoty v návaznosti na zvýšení cen sociálních služeb i obecnou inflaci,*
- b) *zavedla pravidelnou valorizaci příspěvku na péči tak, aby byla jeho reálná hodnota zachována i do budoucna.*

Usnesení bylo přijato 18 přítomnými členy a členkami VVOZP.

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením o c e ň u j e záměr Ministerstva práce a sociálních věcí podpořit osoby, kterým nedostačuje stupeň IV příspěvku na péči na zajištění sociálních služeb, a zamýšlené aktivity Ministerstva práce a sociálních věcí ve věci hledání řešení ke zlepšení dostupnosti péče pro tyto osoby.

Usnesení bylo přijato 12 přítomnými členy a členkami VVOZP, 6 se zdrželo.

- **Práva studujících se specifickými potřebami v návrhu novely zákona o vysokých školách a v zákonu o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací**

Tento bod uvedl Vít Alexander Schorm. KVOP má obavu o to, aby jak veřejné, tak soukromé vysoké školy vycházely vstříc potřebám OZP, tedy potřebám studentů se ZP a aby to novelizovaný vysokoškolský zákon říkal dostatečně jasně tak, aby ti studenti věděli, kam se na vysoké škole mají obrátit, a aby byla povinnost poskytovat podpůrná opatření stanovena dostatečně jasně. Aby se myslelo na podporu financování takovýchto opatření na soukromých vysokých školách a aby byl upraven zákon o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací, aby studující se specifickými vzdělávacími potřebami měli přístup k veškerým zveřejňovaným informacím na internetových stránkách i mobilních aplikacích školy v jejich informačních systémech.

Petr Polák doplnil, že připomínky ombudsmana k novele zákona o vysokých školách vycházejí z průzkumu, který dělal sekretariát VVOZP. Je to důležitý informační materiál, který byl takto

překlopen do připomínek. Momentálně se vypořádávají rozpory. V průběhu léta se možná dostane zákon na vládu. Možná VVOZP uteče příležitost se k tomu vyjádřit, KVOP chce upozornit, že takto vypadá riziko současného návrhu, který připravuje MŠMT.

Josef Postránecký upozornil, že od 1. dubna 2023 je zákon o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací v gesci nově zřízeného ústředního orgánu státní správy Digitální a informační agentury, proto požádal o změnu gestora v navrženém usnesení.

Ivana Blažková za MŠMT požádala, aby návrhy usnesení byly posílány dříve, protože MŠMT obdrželo usnesení před 2 dny a obtížně se pak shánějí podklady a vyjádření jednotlivých sekcí, je to časově velmi náročné.

Klára Šimáčková Laurenčíková odpověděla, že se VVOZP snažil vyjít vstříc KVOP, která zaslala návrhy po termínu, ale jsou relevantní, proto byly zařazeny do programu. Vyjádřila porozumění, že větší časový prostor by byl vhodný.

Ivana Blažková uvedla, že byla požádána sekce vysokých škol o vyjádření k navrženému usnesení. K bodu I.a) lze říci, že byl splněn, neboť do návrhu novely zákona o vysokých školách bylo do § 21 a 42 doplněno ustanovení týkající se zajištění přiměřených podpůrných opatření pro vyrovnání příležitostí studovat na vysoké škole s tím, že podrobnější popis stanoví vnitřní předpis vysoké školy. Přesné znění je, že veřejná či soukromá vysoká škola zajišťuje přiměřená podpůrná opatření pro vyrovnání příležitostí studovat na vysoké škole podle pravidel stanovených vnitřním předpisem vysoké školy. Přiměřená opatření zajišťuje pro uchazeče a studenty se specifickými potřebami, zejména pro uchazeče se zrakovým, sluchovým nebo pohybovým postižením, se specifickými poruchami učení, s poruchou autistického spektra nebo s jinými obtížemi danými zdravotním postižením nebo zdravotním stavem, které mají dopad na průběh přijímacího řízení nebo na plnění studijních povinností, není-li to v rozporu s požadavky na zdravotní způsobilost ke studiu příslušného studijního programu.

K bodu I.b) uvedla, že součástí výše uvedených paragrafů je povinnost pro vysoké školy zajistit podporu studentů se specifickými potřebami. V rozporu s usnesením však nebyla dána povinnost pro vysoké školy zřídit kontaktní místo nebo centrum, nýbrž byla dána povinnost vykonávat danou činnost, čímž je existence místa, které tuto činnost vykonává, podmíněna. Tato forma úpravy je pro vysoké školy méně limitující. Mohou si zvolit způsob výkonu činnosti dle svých možností a potřeb studentů a ve výsledku se jeví jako efektivnější s ohledem na záměr a myšlenku tohoto bodu usnesení.

K bodu I.c) uvedla, že v současné době ještě nebylo ukončeno meziresortní připomínkové řízení a není jisté, v jaké podobě bude návrh novely předložen vládě České republiky, natož jaká bude výsledná podoba novely zákona, metodický pokyn tedy ještě není připraven.

Petr Polák uvedl, že KVOP návrh neviděla, čekala na poslední chvíli, než sekce pro vysoké školy pošle vyjádření k zásadním připomínkám a rozporům, což se nestalo. Proto je toto téma vneseno na tomto fóru. Je důležité vyjasnit si, jaký standard stát chce a co bude vyžadovat po vysokých školách. Odkaz na vnitřní předpis školy nestačí. Standard je dán antidiskriminačním zákonem. Na čem to vždy ztroskotá, je neúměrné zatížení vysokých škol při financování přiměřených úprav, jako jsou např. prepisovatelé, tlumočníci, úpravy materiálů do Braillova písma včetně provozu centra pro studenty s psychosociálním postižením nebo poruchou učení. Důležité je, aby v zákoně bylo, že podrobnější pravidla jsou na základě vnitřního předpisu té vysoké školy a hlavně to nevázat na zdravotní způsobilost studenta. Otázka zdravotní způsobilosti a poskytování přiměřených úprav jsou rozdílné věci. I v rámci přijímání přiměřených úprav se může zhodnotit míra užítka opatření. Zdravotní způsobilost nemá v textu zákona odůvodnění. KVOP navrhuje, aby tam zdravotní způsobilost nebyla a pokud jde o centrum, to je základní věc. Spousta vysokých škol včetně uměleckých center nemá, ani u soukromých, měla by tam být jedna kontaktní osoba, to by mělo být zakotveno v zákoně, aby se zvýšil standard a dostupnost vysokoškolského studia. KVOP trvá na původním návrhu usnesení.

Klára Šimáčková Laurenčíková podpořila původní návrh usnesení VVOZP, které bude v případě jeho přijetí podkladem pro další jednání s MŠMT se sekci vysokého školství, vědy a výzkumu vrchní ředitelky Radky Wildové.

Karel Rychtář poznamenal, že všechna specializovaná centra pro podporu zaměřují svoji činnost nepochopitelně na všechno, co končí předáním diplomu a přísahou na insignie. Oblast podpory hledání zaměstnání, kontaktu se zaměstnavateli v teorii i praxi chybí.

Petr Polák reagoval tak, že MŠMT si vybralo cestu nezmiňovat v zákoně žádné konkrétní instituty a nechat autonomii na vysokých školách. Na mnoha školách fungují kariérní a poradenská centra, která mohou podporu při hledání zaměstnání zajistit, ale do zákona se to nedostalo.

Alexandr Zvonek upozornil, že u standardů je riziko toho, že každá vysoká škola si může standardy poskytování podpůrných opatření nastavit sama, dal k zamyšlení, jestli by to nemělo být na stejné úrovni, aby nedocházelo k rozdílům. Dále nabídl jako možné řešení to, že může existovat jedno centrum, které nabízí služby více vysokým školám.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením ž á d á

I. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, aby

- a) upravilo návrh novely zákona o vysokých školách (§ 21 a 42) tak, že veřejné a soukromé vysoké školy budou mít povinnost zajišťovat přiměřená podpůrná opatření pro vyrovnání příležitostí studovat na vysoké škole. Podrobnější pravidla poskytování přiměřených podpůrných opatření stanoví vnitřní předpis vysoké školy,*
- b) upravilo návrh novely zákona o vysokých školách tak, že do něj doplní zakotvení povinnosti vysokých škol zřídit kontaktní místo či centrum zodpovědné za komplexní poskytování podpory studujícím se specifickými potřebami,*
- c) v návaznosti na návrh stanovení povinnosti poskytování podpůrných opatření vysokými školami (§ 42) upravilo formou metodického pokynu také možnost poskytování státního příspěvku k jejich financování;*

II. Digitální a informační agenturu, aby v návaznosti na předkládanou novelu zákona o vysokých školách přistoupila také k novelizaci zákona o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací s cílem rozšířit v něm uzákoněnou povinnost vysokých škol týkající se zveřejňování informací tak, že studující se specifickými vzdělávacími potřebami budou mít přístup nejen k vybraným, ale k veškerým zveřejňovaným informacím na internetových stránkách i v mobilní aplikaci školy a také k jejím interním informačním systémům.

Usnesení bylo přijato 16 přítomnými členy a členkami VVOZP, 2 se zdrželi.

- **Institucionalizace asistentů pedagoga v návrhu novely školského zákona**

Vít Alexander Schorm informoval, že téma asistentů pedagoga je již řešeno delší dobu. Jde o to, aby přechod z asistenta pedagoga, kterého přiznává doporučení z poradny konkrétnímu dítěti, na systém parametrizovaného počtu asistentů na školách byl doprovázen zárukou, že v případě, kdy nějaké dítě bude potřebovat svého asistenta, aby nemuselo přejít do individualizovaného nebo speciálního vzdělávání tak, aby existovala korekce v systému. Není to zpochybnění záměru MŠMT, ale je to upozornění, že může docházet k situacím, kdy někteří žáci budou vyžadovat větší podporu. V návrhu usnesení je apelováno na použití aktuálních údajů a metodické vedení, protože to, proč se ke změně má přistoupit, vyvěrá z toho, že poradny doporučily velké množství asistentů pedagoga, což je finančně náročné. Je namístě se podívat, proč k tomu dochází, může se to jevit

tak, že pokud poradny nejsou řádně metodicky vedeny, může docházet k nadměrnému přiznávání tohoto podpůrného opatření.

Klára Šimáčková Laurenčíková informovala, že jednala s ministrem školství, mládeže a tělovýchovy, který v rámci MŠMT zadal, že je důležité ještě dořešit nárok na individualizovanou podporu u těch žáků, jejichž potřeby by nepokryla kapacita asistentů pedagoga ve standardu školy. Pokud nebudou tyto připomínky vypořádány, bude muset být vyvoláno jednání na úrovni předsedy vlády. Nelze oslabit práva znevýhodněných dětí.

Ivana Blažková potvrdila, že ministr školství, mládeže a tělovýchovy si nechal připravit ještě jednu variantu. Nikdy nebylo záměrem MŠMT porušovat mezinárodní úmluvy ani kohokoliv diskriminovat. Varianta byla připravena, zůstanou zachovány výjimky pro školy, kterým nebude postačovat základní parametr, nebude to však pojmuto jako podpůrné opatření, protože by dílčí smysl parametrizace byl popřen tím, že by to bylo opět vázáno na jednoho konkrétního žáka. MŠMT šlo cestou zvýšení parametru pro konkrétní školu, které nepostačuje základní parametr. Jedná se o výjimečný parametr. Požádala, aby usnesení v bodě I.a) bylo upraveno tak, že zůstane zachováno využití asistenta pedagoga nad rámec nastaveného základu, bude to realizováno zvýšením PHAmax na danou školu. MŠMT je přesvědčeno, že je to systémovější řešení. Výjimky budou zohledněny, aby každá škola mohla kvalitně vzdělávat.

Usnesení k bodu I.b) je za MŠMT bez problému, data byla aktualizována k 30.09.2022, účinnost zákona se předpokládá k 01.01.2025, takže na konci roku 2023 budou data aktualizována, školy budou informovány s předstihem, aby věděly, jak se na školní rok 2024/2025 připravit.

K bodu II. uvedla, že metodické vedení a sjednocení postupu školských poradenských zařízení bude nejen při stanovování druhů a stupňů podpůrných opatření, ale také např. sjednocení diagnostiky lehkého mentálního postižení. MŠMT se momentálně nedokáže vyjádřit k posílení odbornými kapacitami NPI ČR, je to zatím předpoklad, státní rozpočet je v jednání, týká se to i fungování mobilních multidisciplinárních odborných týmů, není vyjasněno jejich financování. Ivana Blažková poděkovala za navržená usnesení, jsou pro MŠMT argumentačně potřebná směrem k MF i k veřejnosti.

Petr Polák upozornil, že systém stále zůstává jako individualizované opatření v mateřských školách a na středních školách, takže tam poběží jako dosud, vyjímá se jen segment základního školství. Zároveň se otevírá otázka týkající se soukromých a církevních škol, které vzdělávají děti s postižením, ty mají jiný systém formou dotací, zda se nějakým způsobem zohlední v tom, jakým způsobem se poskytují dotace. Pro KVOP jde o novou informaci, že MŠMT pracuje na změně, KVOP má zájem se s ní seznámit. Navržené usnesení VVOZP by KVOP chtěla ponechat beze změn.

Ivana Blažková reagovala tak, že tento požadavek MŠMT sdělí, momentálně není oprávněna podklady sama zaslat, musí k tomu dát souhlas pan ministr.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením ž á d á

I. vládu ČR, aby

- a) upravila návrh novely školského zákona tak, že zůstane zachováno využití asistenta pedagoga jako individualizovaného podpůrného opatření žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami v situaci, kdy maximální počet hodin pedagogické práce zabezpečované asistentem pedagoga financovaného ze státního rozpočtu (PHAmax) nebude stačit k zajištění jeho vzdělávacích potřeb,*
- b) v závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace (RIA) uvedla aktuální statistické údaje, které získá Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky sběrem k 30. 9. 2023 (za školní rok 2022/2023), a tyto údaje použila při určení*

počtu škol dle jednotlivých krajů, v nichž dojde ke zvýšení či snížení úvazků asistentů pedagoga (případně nedojde ke změně), bude-li institucionalizace asistentů pedagoga přijata;

- II. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, aby spolu s návrhem novely školského zákona představilo komplexní plán aktivit směrem k zajištění kvalitního metodického vedení a sjednocení postupu školských poradenských zařízení při stanovování druhů a stupňů podpůrných opatření u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, k odbornému posílení a metodickému vedení revizního pracoviště NPI ČR (včetně krajských pracovišť) a posílení systémové podpory mezioborové spolupráce školského a sociálního segmentu směrem ke vzniku a fungování mobilních multidisciplinárních odborných týmů ve školském prostředí v obcích s rozšířenou působností.*

Usnesení bylo přijato 15 přítomnými členy a členkami VVOZP, 1 se zdržel.

- **Předložení opravené Spojené druhé a třetí periodické zprávy České republiky o plnění Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením**

Vít Alexander Schorm informoval, že vláda ČR v srpnu 2020 schválila zprávu zahrnující období 2011- 2019. Zprávu vládě Vysoký komisař OSN pro lidská práva vrátil v listopadu 2020 s tím, že má dvojnásobný rozsah oproti pokynům, do této doby nebyla zkrácená zpráva předložena. MPSV vyzvalo 7. června 2023 ostatní resorty, aby provedly další zkrácení, proto je navržené usnesení VVOZP předkládáno.

Rozprava:

Václav Krása konstatoval, že zpráva již vlastně není aktuální.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením ž á d á

- I. *Ministerstvo práce a sociálních věcí, aby do 31. července 2023 předložilo vládě Spojenou druhou a třetí periodickou zprávu České republiky o plnění Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, která bude formálně v souladu s požadavky Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva (Guidelines for the preparation of reports to the treaty bodies by Member States);*
- II. *ostatní resorty, aby za účelem splnění úkolu uvedeného pod bodem I. poskytly Ministerstvu práce a sociálních věcí nezbytnou součinnost v jím požadované lhůtě;*
- III. *Ministerstvo zahraničních věcí, aby Spojenou druhou a třetí periodickou zprávu České republiky o plnění Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením po jejím schválení vládou a vyhotovení překladu do anglického jazyka předložilo Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením bez zbytečného odkladu a omluvilo se za vzniklé průtahy.*

Usnesení bylo přijato 16 přítomnými členy a členkami VVOZP.

5. Vyhlášení Ceny VVOZP za publicistické práce zaměřené na téma zdravotního postižení a fotografické soutěže

Bod představila Martina Jelínková. Jde o tradiční soutěž VVOZP, letos bude vyhlášen již 30. ročník Ceny za publicistické práce zaměřené na téma zdravotního postižení. Termín uzávěrky je stanoven do 30.09.2023.

Pro letošní rok byla obnovena fotografická soutěž na téma „Také to zvládnú!“

Propozice obou soutěží byly součástí podkladového materiálu. Vyhlášení výsledků soutěží je plánováno v souvislosti s Mezinárodním dnem osob se zdravotním postižením, který připadá na 3. prosince.

Rozprava:

Václav Krása ujistil, že NRZP ČR jako každý rok rozšíří informaci o vyhlášení soutěží. Navrhl, aby slavnostní předávání cen bylo jako v minulosti za účasti veřejnosti.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením

I. s c h v a l u j e

- a) propozice Ceny VVOZP za publicistické práce zaměřené na téma zdravotního postižení pro rok 2023,*
- b) propozice fotografické soutěže na téma „Také to zvládnú!“ pro rok 2023;*

II. v y h l a š u j e

- a) XXX. ročník Ceny VVOZP za publicistické práce zaměřené na téma zdravotního postižení,*
- b) fotografickou soutěž na téma „Také to zvládnú!“;*

III. u k l á d á sekretariátu Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením

- a) zveřejnit vyhlášení obou soutěží,*
- b) navrhnout ke jmenování složení porot obou soutěží pro posouzení prací;*

IV. p o v ě ř u j e zmocněnkyni vlády pro lidská práva a místopředsedkyni Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením jmenováním členů a členek obou porot.

Usnesení bylo přijato 16 přítomnými členy a členkami VVOZP.

6. Vyhodnocení úkolů uložených v Souboru opatření ke zlepšení situace života osob s poruchou autistického spektra a jejich rodin

Informaci k tomuto bodu podala Blanka Espinoza. Jedná se o vyhodnocení souboru opatření, který byl vládou schválen v roce 2020, jeho cílem je zlepšení života osob s poruchou autistického spektra a jejich rodin. Obsahuje 9 oblastí, ve kterých byly identifikovány nejvýznamnější problémy, např. sociální služby, vzdělávání, zaměstnávání a řešení krizových situací. V tomto souboru bylo obsaženo ustanovení, které uložilo VVOZP projednat plnění tohoto souboru, proto byla v dubnu 2023 rozeslána žádost na jednotlivé gestory opatření, aby uvedli, jak byly konkrétní úkoly souboru splněny. Z jednotlivých zpráv gestorů byla vytvořena souhrnná informace zpracovaná v předloženém materiálu.

Rozprava:

Marta Pečeňová poděkovala pracovníkům MV, kteří pokračovali v uložených úkolech a snažili se je dokončit. I ostatní resorty se snažily, ale většina z nich ve zprávě napsala, že nemohla v úkolech pokračovat, např. kvůli Covidu-19 a Ukrajině. Komunikace nebyla vždy nejlepší, ministerstva neustále čekají ze strany zástupců lidí s poruchou autistického spektra na nějaké podněty. S navrženým usnesením vyjádřila souhlas.

Klára Šimáčková Laurenčiková uvedla, že souhlasí s první částí navrženého usnesení VVOZP, ale s druhou částí má problém, není možné konstatovat, že resorty mají pokračovat v plnění, protože úkoly byly usnesením vlády stanoveny k 31.12.2022 a žádné nové úkoly stanoveny nebyly. Byla by potřeba protažení závaznosti plnění opatření. Pokud by se od resortů měla žádat součinnost, má se to dít na základě platných usnesení a konkrétních definovaných úkolů.

Pavel Ptáčník reagoval tak, že kontrola opatření je nastavena k 31.12.2022, ale v materiálu je řada průběžných opatření, resorty mohou v jejich plnění pokračovat, pokud budou chtít.

Václav Krása navrhl, aby se k tomuto tématu VVOZP vrátil na příštím zasedání.

Klára Šimáčková Laurenčíková navrhla vypustit druhou část usnesení, ve které VVOZP žádá zainteresované resorty, aby pokračovaly v plnění opatření.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením bere na vědomí materiál „Vyhodnocení úkolů uložených v Souboru opatření ke zlepšení situace života osob s poruchou autistického spektra a jejich rodin“.

Usnesení bylo přijato 16 přítomnými členy a členkami VVOZP.

7. Změna Jednacího řádu Komise pro hodnocení projektů v rámci dotačního programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků osob se zdravotním postižením

Změnu jednacího řádu představila Martina Jelínková. Je předkládána z důvodu sjednocení se Statutem VVOZP, který byl novelizován v květnu 2022. Jde pouze o změnu v úvodní větě jednacího řádu, kde místo odkazu na článek 8 má být uveden článek 7 Statutu VVOZP. Na konci jednacího řádu pak bude změněno datum schválení.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením schvaluje změnu Jednacího řádu Komise pro hodnocení projektů v rámci dotačního programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků osob se zdravotním postižením.

Usnesení bylo přijato 16 přítomnými členy a členkami VVOZP.

8. Příprava zákona souvisejícího s implementací směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882 ze dne 17. dubna 2019 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb

Informaci podali zástupci MPO.

Vedoucí oddělení technické normalizace Eva Průšová shrnula, jak k přípravě zákona MPO přistoupilo, rozhodlo se transpozici směrnice o přístupnosti výrobků a služeb udělat novelou zákona č. 90/2016 Sb. Novela byla předložena komisím Legislativní rady vlády v lednu 2022. Legislativní rada vlády se sešla v březnu 2022 a přerušila jednání s tím, že si počká na nový zákon o přístupnosti služeb. Zákon o požadavcích na přístupnost služeb zpracovalo MPO a v září loňského roku byl předložen vládě. K novele proběhly v říjnu 2022 komise Legislativní rady vlády. Legislativní rada vlády doporučila sloučit obě dvě novely, a to novelu zákona č. 90/2016 Sb. a nový zákon o službách, do jednoho zákona. MPO začalo pracovat na novém zákoně, který by obsahoval jak výrobky, tak i služby. Původně se předpokládalo, že k zákonu k výrobkům a službám bude vypracováno nařízení vlády, kde budou stanovené požadavky jak na výrobky, tak na služby. To se změnilo. Teď bude jedna právní úprava, která bude zahrnovat výrobky a služby. Budou v ní obsažena i původně plánovaná nařízení vlády, budou stanovena v přílohách tohoto zákona. Tento nový zákon MPO předložilo Legislativní radě vlády, ta zaslala připomínky, nyní se čeká na jednání k těmto připomínkám. Věcně se tam nic nového nemění, jenom se to legislativně dává do jednoho zákona. To znamená, že to zůstane tak, jak to bylo v zákoně o službách a k tomu přibudou výrobky. Bude vyjmenované, na co se ten zákon vztahuje, na které výrobky, na které služby a na co se nevztahuje. Nadále tam budou definice některých pojmů, pak tam budou

požadavky na přístupnost výrobků a služeb. Dále budou v zákoně jednotlivé povinnosti pro výrobce, dovozce, distributora, zplnomocněného zástupce a požadavky na poskytovatele služeb. Zákon bude mít určitě výjimky jako ve směrnici, výrobce nebo poskytovatel služby nebude muset splnit požadavky na přístupnost, pokud by výrobek nebo služba vyžadovala zásadní změnu výrobku nebo služby nebo měla za následek nepřiměřenou zátěž. Kritéria budou uvedena v příloze tohoto zákona. Zákon bude mít části týkající se předpokladů shody, požadavky na přístupnost podle jiných předpisů a doplňkový způsob zajištění přístupnosti. Věcně se nic nemění ve věci orgánů dozoru. Nadále tam bude Česká obchodní inspekce, která bude orgánem dozoru pro výrobky i pro služby, pokud to není stanoveno jinak. Bude tam mít dozorovou část také Český telekomunikační úřad, Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, Ministerstvo dopravy, Drážní úřad, Úřad pro civilní letectví, Státní plavební správa a další.

Rozprava:

Jiří Vencel uvedl, že z výkladu pochopil, že v zákoně jsou chráněni výrobci z důvodu nepřiměřené zátěže. Konstatoval, že v současné době na našem trhu neexistuje jediná automatická pračka, která by šla ovládat z hlediska nevidomého člověka, každá má displej, který neumožňuje ovládání bez pomoci. Otázka je, zda takových výrobků nebude přibývat.

Klára Šimáčková Laurenčíková považuje tento podnět za důležitý, je třeba, aby se MPO zvyšování přístupnosti důležitých výrobků a služeb průběžně věnovalo.

9. Informace o činnosti Odborné skupiny VVOZP pro podporu osob s omezenou schopností právně jednat

S činností odborné skupiny VVOZP seznámila Camille Latimier, předsedkyně této skupiny a ředitelka Společnosti pro podporu lidí s mentálním postižením.

Téma svéprávnost a opatrovnictví je dlouhodobě opomíjeno, ale je klíčové, protože zahrnuje implementaci článku 12 Úmluvy o právech OZP. Téma souvisí s úkolem 6.1.1 NPPRP. Opatrovnictví a podpůrná opatření pro dospělé osoby využívá více než 50 tisíc dospělých v ČR. Jsme v situaci, kdy stále přetrvává starý model opatrovnictví – náhradní rozhodování. Trend v novém občanském zákoníku směřuje k podpoře při rozhodování, aby byla zachována svéprávnost. Je několik problémů. Nejdůležitější jsou dva. První problém je, že se nevyužívají alternativy k omezení svéprávnosti, které jsou součástí našeho právního rámce. Druhý problém je, že nemáme gestora. V praxi se nevyužívají opatření, která existují, více než 80 % lidí je stále v omezení svéprávnosti. V rámci České republiky jsou velké rozdíly, panuje právní nejistota v řízeních o podpůrných opatřeních. Ze statistik Ministerstva spravedlnosti vyplývá, že v 6 okresních soudech ani v jednom případě nebyla schválena alternativa, kdy člověk nemá omezení svéprávnosti. Peníze od státu jdou jenom směrem k veřejnému opatrovnictví, 70 – 90 % opatrovníků jsou soukromé osoby, pro které není podpora určena. Máme několik velmi důležitých rozhodnutí Nejvyššího soudu a Ústavního soudu týkající se omezení svéprávnosti. Nelze přistoupit k omezení svéprávnosti s odůvodněním pouhé hypotetické možnosti. Občanský zákoník a otázky, které s tím souvisí, nejsou sledovány v praxi. S tématem gesce souvisí absence systémového poskytování základních informací. Neexistuje metodologický postup pro hodnocení potřeby podpory. Dělá se to na základě znaleckého posudku, který by měl být jako jediný důkaz duševní poruchy, nikoliv jako důkaz pro potřeby podpory. Odborná skupina díky své práci v posledních dvou letech navrhuje systémové řešení pro lepší podporu soukromých podpůrců a pro lepší fungování podpůrných opatření. Inspirovala se z funkčního modelu, který existuje v České republice, a to je model pěstounské péče, aby existovala podpora doprovázejících organizací. Pro to, aby odborná skupina mohla vůbec cokoli vyjednávat, je zapotřebí gestora. Jsou 3 ministerstva, která mají různé úkoly v této oblasti. Skupina navrhuje, že by gestorem mohlo být MPSV. V červenci se k tomu uskuteční jednání. Včera Poradní orgán veřejného ochránce práv schválil stejné usnesení, které je navrženo v podkladových materiálech.

Rozprava:

Vít Alexander Schorm doporučil za KVOP podpořit navržené usnesení.

Josef Postránecký sdělil pozitivní informaci, MV vedlo ve věci určení gesce jednání s MPSV i MSP a výsledkem je dohoda všech 3 resortů, že budoucím gestorem bude MPSV. Stávající gestor MSP připravuje v současné době změnový zákon na určení nového gestora.

Vít Alexander Schorm ke gestorství uvedl, že KVOP vnímá problém neomezený jen na veřejné opatrovnictví, novela se týká pouze veřejného opatrovnictví. Na květnovém jednání KVOP chtěla, aby v rámci novelizace MPSV převzalo gesci nad podpůrnými opatřeními a nikoliv jen nad veřejným opatrovnictvím. Ukázalo se, že všechny resorty jsou domluveny na znění novely, které ten problém zužuje a neřeší.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením

- I. v y j a d ř u j e z n e p o k o j e n í, ž e t i s í c e l i d í s e z d r a v o t n í m p o s t í ž e n í m v Č e s k é r e p u b l i c e j s o u o m e z e n í v e s v é p r á v n o s t í, a č k o l i v p r á v n í ú p r a v a u m o ž ň u j e v y u ž í v á n í m é n ě o m e z u j í c í c h o p a t ř e n í z a l o ž e n ý c h n a r e s p e k t u k v ů l i a p r e f e r e n c i d a n é o s o b y v s o u l a d u s č l á n k e m 1 2 o d s t. 2 a 5 Ú m l u v y o p r á v e c h o s o b s e z d r a v o t n í m p o s t í ž e n í m (d á l e j e n „ Ú m l u v a “);*
- II. u p o z o r ň u j e n a t o, ž e s o u c a s n ý s y s t é m p o d p ů r n ý c h o p a t ř e n í p ř i n a r u š e n í s c h o p n o s t i z l e t i l é h o p r á v n ě j e d n a t n e p o s k y t u j e o d p o v í d á j í c í a ú č i n n é z á r u k y p ř e d z n e u ž í t í m d l e č l á n k u 1 2 o d s t. 4 Ú m l u v y;*
- III. ž á d á v l á d u, a b y u č i n i l a p o t ř e b n é l e g i s l a t i v n í k r o k y k u r č e n í g e s t o r a p r o o b l a s t v e ř e j n ě h o a s o u k r o m ě h o o p a t r o v n í c t v í a p r o b l e m a t i k u p o d p ů r n ý c h o p a t ř e n í.*

Usnesení nebylo přijato, neboť VVOZP již nebyl usnášeníschopný, ale pro usnesení hlasovalo všech 14 přítomných členů a členek VVOZP. Jde tedy o jasný většinový souhlas s navrženým usnesením.

10. Informace o průběhu a výsledcích dotačního řízení programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků osob se zdravotním postižením pro rok 2023

O průběhu a výsledcích dotačního řízení informovala Martina Jelínková. K termínu uzávěrky 11.10.2022 přijal sekretariát VVOZP 48 žádostí spolků osob se zdravotním postižením ve výši 36.670.640 Kč. V rozpočtové kapitole pro letošní rok vyčleněna částka 22.500.000 Kč. K věcnému hodnocení postoupilo 47 žádostí, protože jedna nespĺnila potřebné náležitosti. Zasedání hodnotitelské komise se konalo 15.12.2022. Komise doporučila k podpoře 30 žádostí v celkové výši 22.493.203 Kč. Dotace byly vyplaceny 04.05.2023.

11. Informace o naplňování Národního rozvojového programu mobility pro všechny v roce 2022

Tajemnice programu Blanka Espinoza ukázala výsledky financování tohoto programu v roce 2022 v prezentaci. Celkově bylo podpořeno 15 projektů měst a obcí v rámci tohoto programu v celkové výši 41 705 000 Kč. Největší podíl má Státní fond dopravní infrastruktury, který financuje odstraňování bariér na pěších trasách. Druhým resortem, který financoval projekty nejvyšší částkou, je MMR, které financuje úpravy v obecních úřadech. Od roku 2005, kdy program vznikl, bylo investováno 979 milionů Kč.

12. Různé

V rámci tohoto bodu informoval Pavel Ptáčník o ukončení čtyřletého mandátu pěti členů VVOZP za občanskou společnost. Na internetových stránkách sekretariát VVOZP vyvěsí veřejné oznámení o možnosti ucházet se o členství ve VVOZP včetně podmínek pro případnou kandidaturu. O členství se mohou znovu ucházet i stávající členové, protože dle Statutu VVOZP počet opakovaných jmenování není omezen.

Dále Pavel Ptáčník požádal, aby členové dodržovali Jednací řád VVOZP a zasílali podkladové materiály včas tak, aby mohly být materiály resortům rozeslány 14 dní před zasedáním. Zpravidla je 2 měsíce předem posíláno avízo o termínu konání zasedání VVOZP.

Na závěr Klára Šimáčková Laurenčíková poděkovala všem za účast a spolupráci a ukončila zasedání VVOZP.

V Praze dne 10.07.2023

Zapsala:	Martina Jelínková tajemnice VVOZP
Za správnost:	Pavel Ptáčník vedoucí sekretariátu a člen VVOZP
Schválila:	Klára Šimáčková Laurenčíková místopředsedkyně VVOZP